

KUMMIN KANSSA

Kummien ja kummilasten leiripäivä Kirkkonummen
suomalaisessa seurakunnassa

Siiri Nieminen ja Kaisa Suikki
Opinnäytetyö, syksy 2015
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma
Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön
suuntautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan
virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Nieminen, Siiri & Suikki, Kaisa. Kummin kanssa – kummien ja kummilasten leiripäivä Kirkkonummen suomalaisessa seurakunnassa. Diakonia-ammattikorkeakoulu, syksy 2015, 45 sivua, 6 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, sosiaalialan koulutusohjelma, kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda sellainen kummien ja kummilasten (11–13-vuotiaita) yhteisen leiripäivän malli, jota Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan varhaisnuorisotyöntekijät voivat myöhemminkin hyödyntää. Tavoitteena oli, että leiripäivään osallistuvat kummit ja kummilapset tutustuvat toisiinsa. Tavoitteena oli myös tukea kummi-kummilapsi-suhdetta seurakunnan toimintamuotona.

Opinnäytetyön leiripäivä toteutettiin 13.9.2015 Räfsön leirisaassa. Leiripäivään osallistui kolme kummiä ja kolme kummilasta sekä Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan varhaisnuorisotyöntekijä Heidi Namuhuya. Leiripäivässä toteutettiin rastirata, jonka kummit ja kummilapset saivat yhdessä kiertää sekä yhteinen askartelu. Leiripäivän tarkempi ohjelma on tämän opinnäytetyön liitteenä kuten myös rastit ja erilaiset täytettävät lomakkeet, joita leiripäivässä käytettiin.

Palautteiden perusteella leiripäivä lähensi siihen osallistuneiden kummien ja kummilasten suhdetta. Leiripäivä koettiin mielekkääksi ja sille toivottiin jatkoa. Toiveena oli myös pienempien lasten ja heidän kummiensa yhteinen leiripäivä, joka olisi hyvä jatkotyö tästä aiheesta.

Asiasanat: kummius, varhaisnuoret, kehityspsykologia, kristillinen kasvatus, leiripäivä, varhaisnuorisotyö, kehittämishankkeet

ABSTRACT

Nieminen, Siiri & Suikki, Kaisa. With a godparent – a camp for godparents and godchildren in Kirkkonummi's Finnish church. 45p., 6 appendices. Language: Finnish. Autumn 2015. Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services.

The aim of this thesis was to create a model for a day in a camp meant for godparents and godchildren (age 11 to 13) that the youth workers in Kirkkonummi's Finnish church could use in the future. Our goal was to get the godparents and godchildren to know each other better. We also wanted to support their relationship.

The camp day was organized in September 13th 2015 in the Räfsö island. Our participants were three godmothers and three goddaughters with Heidi Namuhuya, a youth worker from Kirkkonummi's Finnish church. The programme included a checkpoint task that the godparents did with their godchild. The participants also made kites. The complete timetable can be found as an appendix with the checkpoints and all the forms we had at the camp.

According to the feedback the camp succeeded in bringing the godparents and godchildren closer to each other. The day was pleasant and the participants wished it would be arranged again. We were asked to organise a day for younger godchildren with their godparents. That would be a great way to continue this work.

Key words: godparents, youth work, developmental psychology, Christian upbringing, camp

SISÄLLYS

JOHDANTO	6
1 TYÖN LÄHTÖKOHDAT, YHTEISTYÖTAHOT JA VIITEKEHYS.....	7
1.1 Lähtökohdat.....	7
1.2 Yhteistyötaho.....	7
1.3 Aikaisemmat tutkimukset ja viitekehys	8
2 KUMMIUS	10
2.1 Kummius käsitteenä	10
2.2 Kummiuden historiaa.....	10
2.3 Kummit vanhempien tukena	11
2.4 Kummi – lapsen ystävä	12
3 KRISTILLINEN- JA USKONTOKASVATUS.....	14
3.1. Kristillinen kasvatus	14
3.2. Uskontokasvatus	15
4 KEHITYS LAPSESTA VARHAISNUOREKSI.....	17
4.1 Varhaisnuoren määritelmä	17
4.2 Fyysinen kehitys.....	17
4.3 Sosiaaliset suhteet	18
5 LEIRITYÖ.....	20
5.1 Leirin määrittelyä	20
5.2 Korvaamaton leirityö.....	20
5.3 Leiripäivän markkinointi	21
6 TAVOITTEET	22
7 TEORIA KÄYTÄNNÖKSI	23
8 LEIRIPÄIVÄN TOTEUTUS.....	25
8.1 Ennen leiripäivää.....	25
8.2 Leiripäivän toiminta	25

8.3 Keskustelua ja palautteen kerääminen.....	27
9 HANKKEEN TOTEUTUS, ARVIOINTI JA MAHDOLLISET RISKIT	29
9.1 Toteutus	29
9.2 Arviointi.....	29
9.3 Riskit.....	30
10 AIKATAULU JA RESURSSIT	31
11 RAPORTOINTI JA JULKISTAMINEN	32
12 POHDINTA	33
LÄHTEET.....	35
LIITTEET	38
Liite 1: Leiripäivän mainos	38
Liite 2: Leiripäivän ohjelmarunko	39
Liite 3: Rastiradan rastit.....	40
Liite 4: Kummikirjeen pohja kummien täytettäväksi	43
Liite 5: Kummikirjeen pohja kummilasten täytettäväksi	44
Liite 6: Palautelomake leiripäivästä	45

JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön idea lähti, kun pohdimme molemmat, että haluaisimme tehdä opinnäytetyön varhaisnuorille. Meillä oli molemmilla pyörinyt päässä ajatus, että haluaisimme tulevaisuudessa tehdä varhaisnuorisotyötä. Idea kummien ja kummilasten yhteisestä leiripäivästä lähti omista kokemuksistamme sekä kummilapsena että kummina olemisesta. Myös Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan varhaisnuorisotyöntekijät olivat pohtineet tällaisen työmuodon kehittämistä, joten päätimme tarttua aiheeseen.

Tässä opinnäytetyössä esittelemme ensin yhteistyökumppanimme sekä itse opinnäytetyön ideaa ja tarpeellisuutta. Luvut 2–5 ovat teoriaa, joiden pohjalta lähdimme muodostamaan leiripäiväämme. Luvussa 7 olemme vielä kootusti kertoneet, miten tämä teoriapohja muuttui käytännön leiripäiväksi. Luvussa 8 olemme kirjoittaneet tiivistetysti sen, mitä leiripäivässä tapahtui ja minkälaista palautetta saimme leiripäivämme pohjalta sekä siihen osallistuneilta leiriläisiltä että Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan työntekijöiltä. Luvuissa 6 ja 9–11 kuvaamme tarkemmin hankkeemme edistymistä sekä sitä, kuinka olemme opinnäytetyömme toteuttaneet. Luku 12 on yleistä pohdintaa leiripäivän sekä opinnäytetyön onnistumisesta. Loppuun olemme liittäneet tässä opinnäytetyössä käytetyn teorian lähdeluettelon ja liitteet.

Kiitämme Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan varhaisnuorisotyöntekijöitä Heidi Namuhuyaa ja Katri Rantasta heidän panostuksestaan opinnäytetyöhömmme. He ovat antaneet meille arvokkaita neuvoja ja olleet hyvänä tukena opinnäytetyöprosessissamme.

1 TYÖN LÄHTÖKOHDAT, YHTEISTYÖTAHOT JA VIITEKEHYS

1.1 Lähtökohdat

Yhteistyötahonamme toimi Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan varhaisnuorisotyö, jonka kanssa kehitimme yhteistä toimintaa kummilapsille ja kummeille. Yhteistyötahollamme ei ollut järjestetty mitään yhteistä toimintaa kummilapsille ja kummeille, joten tämä työemme oli kehittämishanke. Vastasimme tällä työllä siis yhteistyökumppaniltamme nousseeseen tarpeeseen. Tässä opinnäytetyössä pyrimme kehittämään heille toimivan leiripäivämallin, jota he voivat jatkossa käyttää ja joka voidaan mahdollisesti vakiinnuttaa vuosittain järjestettäväksi.

Tämän opinnäytetyöprosessin aikana opimme leiripäivän järjestämiseen liittyviä asioita sekä teorian että käytännön kautta. Olemme ammatillisesti kehittyneet prosessin aikana, sillä uskomme, että tällaisesta kokemuksesta on hyötyä tulevaisuuden ammattilaisina. Leirit ja leiripäivät liittyvät olennaisena osana seurakunnan nuorten ja varhaisnuorten kanssa tapahtuvaan toimintaan.

1.2 Yhteistyötaho

Yhteistyötahonamme tässä opinnäytetyössä toimi Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan varhaisnuorisotyö. Kirkkonummella on yhdessä ikäluokassa noin 300–400 lasta ja nuorta (Namuhuya 2015). Tämän seurakunnan molemmat varhaisnuorisotyöntekijät olivat aktiivisesti mukana tässä kehittämishankkeessa ja olivat siitä innostuneita. Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan varhaisnuorisotyö oli siis työemme ensisijainen edunsaaja, sillä tavoitteenamme oli luoda heille toimiva leiripäivämalli, jota he voivat jatkossakin hyödyntää. Opinnäytetyömme työelämäohjaajana toimi Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan vastaava nuorisotyönohjaaja ja varhaisnuorisotyöntekijä Katri Rantanen.

Työmme edunsaajia olivat myös leiripäiväämme osallistuvat kummit ja kummilapset, jotka olivat kohderyhmäämme. Olimme päättäneet, että leiripäiväämme osallistuvat kummilapset ovat iältään 11–14-vuotiaita, sillä koimme, että tällä ikäryhmällä saattaisi olla tarve tällaiselle toiminnalle. Omien kokemustemme kautta ajattelimme, että pienemmät lapset saavat helpommin huomiota kummeiltaan, mutta tähän ikävaiheeseen tultaessa kummit eivät välttämättä enää ole niin suuressa roolissa lapsen elämässä. Rippikoulun alkaessa kummien rooli taas selvästi vahvistuu ja kummit esimerkiksi konfirmaatiokirkossa saattavat siunata kummilapsensa alttarilla ja ovat muutenkin tärkeä osa rippikoulun ideologiaa. Tämän kautta ajattelimme, että 11–14-vuotiaat jäävät näiden ikäryhmien väliin ja sen vuoksi halusimme tarjota yhteisen leiripäivän juuri heille ja heidän kummeilleen.

1.3 Aikaisemmat tutkimukset ja viitekehys

Jaoimme teorian kolmeen isompaan osaan: kummius, kristillinen kasvatus ja kehityspsykologia. Näistä aiheista lähdimme etsimään lähdemateriaalia, jota löytyi todella hyvin ja runsaasti. Nämä osa-alueet toimivat opinnäytetyömme viitekehystenä.

Itse kummien ja kummilasten yhteistoiminnasta ei löytynyt tietoa niin paljon. Löysimme muutamia samankaltaisia opinnäytetöitä. Lähimpänä meidän työtämme on vuonna 2006 Diakonia-ammattikorkeakoulussa tehty opinnäytetyö Käsi kädessä - Leiripäivä kummeille ja kummilapsille Seinäjoen seurakunnassa. Sen ovat tehneet Virpi Rinne ja Elina Takala. Tämä opinnäytetyö eroaa kuitenkin meidän opinnäytetyöstämme siinä, että Rinne ja Takala ovat suunnitelleet leiripäivänsä 8-vuotiaille lapsille, kun taas meidän ikäryhmämme leiripäivässä ovat 11–14-vuotiaat lapset.

Huomasimme, että kummeille ja kummilapsille ei ole paljon yhteistä toimintaa, mutta sitä löytyy ja toimintaa kehitetään koko ajan enemmän. Esimerkiksi Helsingin Mikaelin seurakunnassa järjestetään kummien ja kummilasten

yhteisiä retkiä. Näitä löytämiämme lähteitä pyrimme käyttämään tukena omassa työssämme.

2 KUMMIUS

2.1 Kummius käsitteenä

Sana ”kummi” esiintyy ensimmäisen kerran Mikael Agricolan kastekaavassa vuodelta 1549. Se on ruotsin sanoista ”gudfar” (mieskummi) ja ”gudmor” (naiskummi) lainattu sana, jonka Agricola kastekaavassaan vielä kirjoitti sanana ”gummi” ja ”gumma”. Sana on alkuperältään latinaa ja tarkoittaa hengellistä isää tai äitiä, joka johdattaa Jumalan luo. (Lempiäinen 2004, 4.)

Latinan kielen sanaa ”testis” käytetään vanhoissa kirkonkirjoissa tarkoittamaan kummeja. Suora käänös tarkoittaa silminnäkijää ja todistajaa. Tällä viitataan siihen, että alun perin kummi oli todistamassa lapsen puolesta, että hänet kastetaan oikein Raamatun ja kirkon vanhan perinteen mukaisesti. Sen vuoksi vielä nykyäänkin jokaisessa kastetilaisuudessa on oltava vähintään kaksi todistajaa. (Lempiäinen 2004, 5.)

2.2 Kummiuden historiaa

Kummiuden historia ylettyy aina toiselle vuosisadalle, jolloin Justinos Marttyyri kirjoitti henkilöistä, joiden tehtävänä oli todistaa kastetun puolesta. Myös vuonna 215 roomalainen Hippolytos puhuu kummeista, joiden tehtävänä on vastata kastajan kysymyksiin, ellei kastettava osaa itse puhua. Kummien tuli siis omilla tiedoillaan todistaa, että heidän kummilapsensa kastehetkellä osaa tarvittavan määrän kristinuskon oppia, jotta hänet voidaan kastaa Jumalan lapseksi. (Silfverhuth 2012.)

Alkukristillisinä aikoina lapsen omat vanhemmat saattoivat toimia lapsen kummeina. Tällä haluttiin korostaa perheen merkitystä ja vanhempien kasvatustehtävää. Vähitellen käytäntö kuitenkin muuttui ja kummeina alettiin suosia kastettavan sukulaisia. Erityisesti aikuiskasteessa tällainen kummius oli suosittua. Vuoden 1549 Mikael Agricolan kastekaavassa puhutaan kummeista ja siinä painotetaan, että kummien ja kummilapsen tulee olla samasta säädystä.

Kummius oli tärkeä osa sääty-yhteiskunnan sosialisoinnissa ja niinpä vanhemmat alkoivat hakea lapsilleen kummeja yhä ylempistä säädyistä, sillä he halusivat kummin avulla parantaa lapsen sosiaalista asemaa. Tällöin esimerkiksi korkeasti arvostetuilla papeilla saattoi olla kymmeniä kummilapsia. (Silfverhuth 2012.)

Pappi kummina takasi myös lapsen riittävät kristillisen opin tiedot, sillä tuolloin kummin tehtävänä oli opettaa ne kummilapselleen. 1700-luvulla rippikoulu alkoi yleistyä ja sen seurauksena vaatimukset kummien kristillisen opin taidoista laskivat. Katsottiin, että rippikoulun suorittaminen kertoi myös lapsen kummin kristinopin taidoista. Toki kummilta edelleen vaadittiin rippikoulun käymistä ja nuhteetonta mainetta. (Silfverhuth 2012.)

2.3 Kummit vanhempien tukena

Kummius on elinikäinen tehtävä, johon ei voi pyrkiä itse, vaan päästä lapsen vanhempien pyytäessä. Kummin tärkein tehtävä on johdattaa kummilapsi Jumalan luo ja opettaa hänelle asioita Jumalasta yhdessä vanhempien kanssa. Kummista voikin puhua niin sanottuna kristillisenä ohjaajana. Vaikka tehtävänimike saattaa kuulostaa hienolta ja juhlalliselta, on kummin tehtävä aivan tavallista rinnalla kulkemista ja kummilapsen tukemista seurakunnan yhteyteen. (Silfverhuth 2012.)

Kummius ja suhde kummilapseen muuttuvat ajan myötä. Vauvana ja lapsena kummi voi olla ihan konkreettisesti avuksi lapsen hoidossa ja tukea näin myös vanhempia vanhemmuudessa. Kummilapsen kasvaessa kuuntelun ja läsnäolon merkitys korostuu. Kummin tulisi olla turvallinen aikuinen, johon kummilapsi voi joka tilanteessa luottaa. Kummille saattaa olla esimerkiksi helpompi puhua vaikeista asioista kuin omille vanhemmille. Tällainen kummissuhde on varmasti hyvä sekä kummin että kummilapsen mielestä. (Silfverhuth 2012.)

Vaikka kummi voi olla konkreettisena apuna kummilapselleen, hänen tärkein tehtävänsä on kuitenkin rukoilla kummilapsen puolesta ja ohjata hänet

seurakunnan yhteyteen. On tärkeää muistaa, että kummi ei ole vanhempi eikä hänellä ole samanlaista kasvatusvelvollisuutta kummilapseensa kuin lapsen vanhemmilla. Mutta kummin merkitys ei myöskään ole ihan vähäinen ja kummit ovat edelleen tärkeitä omassa tehtävässään. Tärkeää on myös muistaa, ettei kummin ja kummilapsen vanhempien suhteella saisi olla enemmän merkitystä kuin kummilla ja kummilapsen suhteella. (Silfverhuth 2012.)

On pohdittu, että kummin tehtäviä voisi laajentaa myös koskemaan vanhempia. Sihvolan ja Kukkamaan (Sihvola & Kukkamaa 2003) kirjassa on haastateltu pastori Anneli Rantalaihoa, joka on sitä mieltä, että kummit voisivat olla myös kummilapsensa vanhempien tukena. Rantalaihon mukaan kummi voisi toimia eräänlaisena parisuhdekuuntelijana, joka olisi neutraali ulkopuolinen henkilö parisuhteen ristiriitatilanteissa eikä asettuisi kummankaan puolella. Tämän Rantalaiho perustelee mahdollisuutena hoitaa kristityn kutsumusta. (Sihvola & Kukkamaa 2003, 41–42.)

2.4 Kummi – lapsen ystävä

Kummit jäävät usein vähälle huomiolle lapsista ja nuorista puhuttaessa, vaikka jokaisella lapsella tulee olla vähintään kaksi kummiä, monilla enemmänkin. Tämä lasten ja nuorten ”virallinen” tukiryhmä jää usein näkymättömäksi ja liian vähälle huomiolle. Kummina oleminen ei ole passiivisena tukihenkilönä olemista vaan se on valtava mahdollisuus lapsen ja nuoren aktiiviseen auttamiseen ja rohkaisemiseen elämässä eteenpäin. (Sihvola & Kukkamaa 2003, 34.)

Vaikka kummi on vanhempien valitsema ”tukihenkilö” lapselle, on kummin ja kummilapsen suhde erityinen. Tätä suhdetta jokainen kummi voi kehittää ja luoda kummilapsensa kanssa. Kummius on tärkeä voimavara sekä kummille itselleen että kummilapselle. Kummiudesta kannattaakin puhua enemmän kummi-suhteena kuin kummikontaktina. (Sihvola & Kukkamaa 2003, 42–43.)

Kummin tärkein piirre on kiinnostus kummilapseen ja hänen elämäänsä. Etenkin alle kouluikäisenä ja kouluikäisenäkin suhde lepää hyvin paljon kummin

varassa, mutta muuttuu luonnollisesti ajan myötä kuten vanhempien suhde lapseensa. Kummisuhteeseen syntyy lämpöä ja turvallisuuden tunnetta, kun kummi on aidosti kiinnostunut kummilapsestaan ja hänen kuulumisistaan. Tämä saattaa vaatia kummilta melkoisiakin ponnisteluja, hänen tulee muun muassa osata laskeutua lapsen maailmaan. Mutta tällainen hyvän kummisuhteen luominen varmasti palkitaan. Hyvässä kummisuhteessa kummi on lapselle vanhempien ohella myös tärkeä auktoriteetti. (Sihvola & Kukkamaa 2003, 43–44.)

Hyvän kummisuhteen luomisen rikkaus on siinä, että se jatkuu koko elämän läpi. Kummi voi toimia kummilapselleen elämänviisauden oppaana aina lapsuuden kysymyksistä nuoruuden kipuiluihin ja aikuisuuden haasteisiin. Kummi voi olla lapselle ja nuorelle peili ja opas, jonka kanssa keskustella ja pohtia arkojakin asioita. Kummin tietysti tärkein tehtävä on tuoda kummilapsi Jumalan lähelle, mutta tärkeää on myös pohtia kummilapsen kanssa esimerkiksi elämän arvoja. Myös kummilapsen kannustaminen ja lapsen voimavarojen huomaaminen kuuluvat kummin tehtäviin. Esimerkiksi kummin lause ”Olen ylpeä sinusta” tuntuu kummilapsesta varmasti hyvältä ja tärkeältä. (Sihvola & Kukkamaa 2003, 45–46.)

Vaikka kummilla on paljon vastuuta ja tehtäviä kummilapsensa suhteen, luo kummilapsi itsekkin kummisuhdetta. Mitä vanhemmaksi lapsi kasvaa, sitä enemmän suhteen luominen ja ylläpitäminen on myös hänen vastuullaan. Tietenkin lapsi toimii paljolti sen mukaan miten hän on tullut kohdelluksi ja kohdatuksi, mutta tutulle ja turvalliselle kummille on helppo kertoa vaikeita asioita. Lapsi voi myös itse toimia aloitteentekijänä, kun hän luottaa kummiinsa täysin. Tällainen kummisuhde on varmasti jokaisen mielissä tavoiteltavissa. Vaikka kummin suhde omaan kummiinsa olisi jäänyt etäiseksi, voi hän itse kummina antaa kummilämpöä eteenpäin. (Sihvola & Kukkamaa 2003, 46–48.)

3 KRISTILLINEN- JA USKONTOKASVATUS

3.1. Kristillinen kasvatus

Kristillisen kasvatuksen lähtökohtana on aina ollut kirkon oma arvopohja, vaikka kasvatuksen painopisteet ovat muuttuneet vallitsevien oppimis- ja kasvatuskäsitysten myötä. Varhaiskasvatus alkaa kirkolla jo ennen lapsen syntymää ajatuksissa ja rukouksissa, ja jatkuu pitkälle kouluikään asti. Kasvatus tapahtuu yhteistyössä kirkon, perheen ja perheen läheisten kanssa, joihin kummit kuuluvat. Kristillinen kasvatus keskittyy kristilliseen uskoon ja sen lähtökohtiin. Kasvatus perustuu vanhempien ja kummien kasteessa antamaan lupaukseen huolehtia lapsesta yhdessä opettamalla ja kasvattamalla tätä kristilliseen uskoon. (Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisryhmä & Kirkon kasvatus ja nuorisotyö 2008, 10–11.)

Seurakunnalla ja kummeilla on vastuu lapsen uskonnollisesta kasvatuksesta vanhempien kanssa (Hytönen 1996, 46). Kristillisen kasvatuksen päävastuu on kuitenkin vanhemmilla muun kasvatuksen ohessa. Kummin tehtävänä on osallistua siihen kykyjensä ja mahdollisuuksiensa mukaan. Tärkeämpi tehtävä kummille on luoda hyvä suhde kummilapseensa. (Kirkko ja kaupunki 2009.) Kirkkojärjestyksessäkin määrätään siitä, että vanhempien tulee antaa lapselleen kirkon mukaista opetusta, kummien ja seurakunnan tukiessa vanhempia (Kirkkojärjestys 1993). Lapsella olisi hyvä olla kasvattajinaan ja kasvatusta tukemassa kaikenikäisiä aikuisia, joille lapsi voi puhua. Toimiakseen hyvin, kasvatussuhde vaatii kunnioitusta ja luottamusta, niin aikuiselta kuin lapseltakin. Lapsella tulisi olla pysyvä suhde kasvattajaansa, jotta suhteesta voi tulla luottamuksellinen. (Hakola & Koivunen 2013, 81–82.)

Kristillinen kasvatus on kristillisen perinteen siirtämistä sukupolvelta toiselle. Kasvatus ei synnytä uskoa, mutta se saa aikaan kristillistä oppimista. Kasvattajan, oli kyseessä sitten vanhemmat, seurakunta tai kummit, tehtävänä on antaa lapselle mahdollisuus kristittyjen yhteyteen ja kuulla Jumalan sanaa. Kristillisen kasvun kannalta tärkeää on myös rituaalisuus, kuten

jumalanpalvelukset ja rukoileminen hengellisen elämän ylläpitämiseksi. Lapselle on luotava turvallinen ympäristö kasvun tukemiseksi. (Aho & Silvast 2009, 16–17.)

Rituaalisuuden lisäksi kristilliseen kasvatukseen voidaan ajatella viisi muuta ulottuvuutta: opillinen, eettis-moraalinen, pedagoginen, kokemuksellinen ja huolenpidollinen. Tiedon ja opin siirtäminen eteenpäin on osa opillista ulottuvuutta. Myös kristillisen identiteetin ylläpitäminen on tärkeää. Eettis-moraalisella ulottuvuudella opetetaan oikeaa ja väärää ja kristillisiä arvoja. Kasvatuksen menetelmät ja sisällölliset ratkaisut kuuluvat pedagogiseen ulottuvuuteen, kun taas kokemuksellisessa ulottuvuudessa tärkeintä on kokemus Jumalan läsnäolosta ja rakkaudesta. Huolenpidollisen ulottuvuuden tarkoituksena on tehdä kristillisestä kasvatuksesta osa lapsen arkea huomioimalla lapsi kokonaisvaltaisesti ja osoittamalla rakkautta ja huolenpitoa. (Muhonen & Tirri 2008, 77–81.)

3.2. Uskontokasvatus

Uskontokasvatuksen avulla lapsi oppii kohtaamaan eri katsomustapoja. Uskontokasvatus antaa mahdollisuuden tarkastella ja kehittää yhteiskunnan kulttuuriperintöä. (Saarinen 2002, 11–12.) Koska uskontokasvatus pohjautuu traditioon, oli uskonto mikä tahansa, sen muotoja on monia. Suvaitsevaisuuskasvatus on tärkeä osa uskontokasvatusta, omasta uskonnostaan oppimisen tulisi johtaa muiden uskontojen kunnioittamiseen ja ymmärtämiseen. (Kokkonen 2008, 79.) Uskontokasvatuksen tulisi antaa lapselle kokemus mielekkästä elämästä ja auttaa häntä tuntemaan omat juurensa. Uskontokasvatus on tärkeää myös identiteetin rakentamiselle. (Halme 2010, 10.) Uskontokasvatus on tunnustuksetonta kasvatusta ja sen pohjalta on hyvä lähteä uskonnolliseen kasvatukseen eli omaan uskontoonsa sitoutuneeseen kasvatukseen (Saarinen 2002, 11). Kristillinen kasvatus alalajeineen kuuluu uskonnolliseen kasvatukseen (Muhonen & Tirri 2008, 66–67).

Niin uskonto- kuin kristillisessä kasvatuksessakin tärkeintä on asenteen välittäminen lapselle. Kristillisessä kasvatuksessa rakkauden osoittaminen, uskon todeksi eläminen ja siunauksen välittäminen ovat jopa tärkeämmässä roolissa kuin tieto ja teoria. Kasvatuksen kautta lapsen tulisi ajan myötä osata tulkita elämää ja uskoa oman identiteettinsä kautta, sillä sukupolvelta toiselle siirtyvät perinteet on aina tulkittava. (Halme 2010, 25, 43; Riekkinen 2008, 91.)

Nykyään uskontoa ei peritä vanhemmilta samalla tavalla kuin ennen. Uskonnolla on yhteiskunnassamme yksityinen ja henkilökohtainen asema, melkein jopa näkymätön. Kristillisen kasvatuksen kannalta tämä näkyy vahvasti arjessa, kristilliset tavat ovat häviämässä. (Kokkonen & Kokkonen 2008, 236.) Kasvupaikan ilmapiiri vaikuttaa vahvasti siihen, jääkö usko vanhemmiten pois vai pysyykö se läpi elämän (Kinnunen 1996, 23–24). Vanhemman tulisi antaa lapselle turvallinen ja rakastava kasvu ympäristö, ja vahva esimerkki uskonelämän harjoittamisessa. Kasvattajan omilla näkemyksillä ja kokemuksilla on suuri vaikutus lapsen uskonnolliseen kehittymiseen. Lapsen esittämät uskonnolliset kysymykset voivat olla vanhemmalle haasteellisia. Koska uskon ajatellaan olevan niin henkilökohtaista, ei vanhempi välttämättä halua avata ajatusmaailmaansa lapselle. Myös opilliset kysymykset voivat olla vaikeita, niiden äärellä käännyttäänkin usein seurakunnan puoleen. (Kinnunen 2011, 17–18; Kokkonen 2008, 75.)

4 KEHITYS LAPSESTA VARHAISNUOREKSI

4.1 Varhaisnuoren määritelmä

Nuoruus jaetaan kolmeen ajanjaksoon, joista varhaisnuoruus määritellään ikävuoksiksi 12–15-vuotiaat. Tästä ikävaiheesta käytetään nimitystä nuoruusiän varhaisvaihe. (Dunderfelt 2011, 84.) Usein seurakunnan nuorisotyössä puhutaan varhaisnuorista, joiden ikähaarukka on 10–14-vuotiaat.

Havighurstin teorian mukaan nuoruuden kehitystehtäviin kuuluu muun muassa irrottautuminen vanhemmista sekä muista aikuisista ja oman itsenäisemmän identiteetin rakentaminen. Tämä irrottautuminen tarkoittaa sekä tunne-elämältään irrottautumista että vastuuta omista taloudellisista asioista. Tämä ei kuitenkaan tarkoita täyttä itsenäisyyttä, vaan nuoruus on vain ikävaihe, joka valmistaa aikuisuuteen. (Dunderfelt 2011, 85.)

4.2 Fyysinen kehitys

Varhaisnuoruus sijoittuu ihmisen psykologisen kehityksen kaarella keskilapsuuden ja nuoruuden välimaastoon. Keskilapsuuden fyysinen kehitys on välttämätön, jotta lapsi pystyy toimimaan itsenäisemmin kuin varhaislapsuudessa. Tähän fyysiseen kehitykseen kuuluvatkin kasvu sekä pituuden että painon osalta. Geneettisten tekijöiden lisäksi tähän kasvuun vaikuttavat myös lapsen yleinen terveydentila sekä hyvä ravinto. (Nurmi 2014, 79.)

Puberteetin varhaistumista ja aikuiselämän pituuden kasvua on pidetty yhteiskunnan hyvinvoinnin sekä hyvän ravinnon mittarina. Nykyään tytöt saavuttavat puberteetti-ään keskimäärin 13-vuotiaina ja pojat hieman myöhemmin. Täytyy kuitenkin huomata, että lapset poikkeavat toisistaan paljon ja yksilölliset erot ovat tässä suhteessa mittavat. Puberteetille tyypillistä on nopea fyysinen kasvu, kehon mittasuhteiden muutos sekä sukupuolipiirteiden kehittyminen. Näin ollen puberteetti-ään saavuttaminen ja läpi käyminen on yksi

näkyvimpiä biologisia ja sosiaalisia muutoksia ihmisen elämässä. (Nurmi 2014, 80, 144.)

4.3 Sosiaaliset suhteet

Lapsuudesta nuoruuteen siirryttäessä varhaisnuori hakee enemmän kontaktia ystävistään ja saman ikäisistään. Näitä suhteitaan varhaisnuori luo erityisesti koulussa. Keskilapsuuden varhaisessa vaiheessa lapsi hakee seuraa erityisesti samaa sukupuolta olevista toisista lapsista. Mitä lähemmäs puberteetti-ikää lapsi kehittyy, sitä enemmän häntä alkaa kiinnostaa myös vastakkainen sukupuoli ja tähän ikävaiheeseen kuuluukin ensimmäisten seurustelusuhteiden aloittaminen. (Nurmi 2014, 122, 166.)

Lapsi hakee usein vertaissuhteita, jolla tarkoitetaan henkilöitä, jotka ovat lapsen kanssa samalla tasolla sosiaalisessa, emotionaalisessa tai tiedollisessa kehityksessä. Näitä vertaissuhteita lapsi luo koulussa ja suhteiden luominen onkin lapselle suuri kehityshaaste. Vertaissuhteessa kanssakäyminen on haastavampaa kuin esimerkiksi suhde omien vanhempien kanssa, sillä vertaissuhteessa lapsi joutuu näkemään vaivaa suhteen säilyttämiseen. Ystävä voi kääntää selkensä ja ryhmässä voi joutua torjutuksi, mutta oma perhe pysyy aina. (Ritokoski 2010, 60.)

Lapsi tarvitsee myös hyvän ja turvallisen lähiverkoston, johon hän voi luottaa. Tärkein tällainen verkosto lapsen elämässä on perhe, johon hän voi turvautua ja joka lohduttaa häntä. Lapsen turvallisen kehityksen kannalta on hyvä, että hänellä olisi vähintään yksi aikuinen ihminen johon hän voi luottaa. Aikuinen ihminen, joka on turvallinen ja pysyvä osa lapsen elämää. Yleensä tällainen läheinen ihminen löytyy omista vanhemmista tai ainakin toisesta heistä, mutta turvallinen aikuinen voi löytyä myös oman kodin ulkopuolelta; hän voi olla kaukaisempi sukulainen tai perheen ulkopuolelta tuleva aikuinen. (Cacciatore 2010, 11.) Tällainen turvallinen ja luotettava aikuinen, jonka luokse lapsi voi hädän tullen kääntyä, voisi olla vaikka oma kummi.

Nuoruusiän varhaisvaiheessa eli 12–15-vuotiaana lapsi kokee ihmissuhteiden kriisin. Tässä vaiheessa hän alkaa kapinoida ja protestoida vanhempiaan vastaan. Protestoinnin kohteiksi joutuvat myös muut aikuiset sekä auktoriteetit. Tällä tavoin hän etsii omaa identiteettiään ja yksilöllisyyttään. Tässä ikävaiheessa lapsi luo uusia ystävyysuhteita saman ikäistensä kanssa ja ystävät muodostuvatkin lapselle erittäin tärkeiksi. (Dunderfelt 2011, 84.)

5 LEIRITYÖ

5.1 Leirin määrittelyä

Leiripäivä on nimensä mukaisesti päivä leirillä. Leirit ovat yksi seurakuntien perustyömuodoista ja niiden tarjoamat mahdollisuudet ovat miltei rajattomat. Leirillä päästään hetkeksi pakoon tavallisesta arkielämästä ja leiriltä odotetaan myönteisiä kokemuksia ja uusia elämyksiä. Leirillä lapsi oppii uusia taitoja: sekä käytännössä leirillä tapahtuvan toiminnan kautta että myös sosiaalisia taitoja. Leiri on kuin pieni yhteiskunta, jossa siihen osallistuvat ihmiset elävät yhdessä ja muodostavat esimerkiksi leirin ilmapiirin. Näitä samoja asioita tapahtuu sekä pidemmällä leireillä että yksittäisillä leiripäivillä. (Ketola 2002, 51.)

Aikuiset voivat osallistua leiriin samalla tavalla kuin lapsetkin ja nykyään aikuisille onkin tarjolla monenlaisia omia leirejään. Esimerkiksi erilaiset parisuhdeleirit ja perheleirit ovat nykyään suosittuja. Myös vanhemmat ja isovanhemmat voivat osallistua yhdessä lastensa kanssa leireille ja näin seurakuntien leireillä kokoontuvat kaikenikäiset ihmiset. (Ketola 2002, 28, 55.)

5.2 Korvaamaton leirityö

Sami Ritokoski on tutkimuksessaan Työ jolla on tulevaisuus (2010) käsitellyt varhaisnuorisotyössä tehtävää leirityötä osana tutkimustaan. Yksi Ritokosken tutkimuksen tavoitteista on ollut selvittää seurakunnan leiri- ja kerhotoiminnan sisältöä, merkitystä ja tavoitteita varhaisnuorisotyön kokonaisuudessa. Ritokosken tutkimuksen mukaan seurakuntien leirityö on pitkän perinteen ja hyvän panostuksen ansiosta suosittuja. Leiritoiminta on monimuotoista ja sisältää paljon tekemällä oppimista sekä arvokasvatusta. Leirit ovat mielekäs tapa olla yhdessä ja kasvaa kristittyinä. (Ritokoski, 2010, 108–110.)

Ritokosken tutkimuksen mukaan leirityön vahvuuksia ovat leirillä tapahtuva aikuisten ja lasten kohtaaminen, auttaminen, tukeminen ja kuunteleminen. Tutkimuksen mukaan leirit kokemuksena mahdollistavat myös suuremman

joukon yhteyttä ja lasten mahdollisuutta tutustua uusiin ystäviin. Leireillä on myös paljon mahdollisuuksia erilaisten asioiden ja taitojen opettamisessa, kristillisessä kasvatuksessa ja kristillisen identiteetin vahvistamisessa. Leirit ovat merkittäviä myös lasten vanhemmille lastenhoidon näkökulmasta. (Ritokoski, 2010, 111.) Näiden hyvien vaikutusten mukaan, jotka ovat Ritokosken tutkimuksessa ilmenneet, voidaan leirityötä nimittää lähes korvaamattomaksi seurakunnan varhaisnuorisotyön työmuodoksi.

5.3 Leiripäivän markkinointi

Markkinointi on tärkeä osa erilaisten tapahtumien ja tilaisuuksien järjestämistä. Se on tavoitteellista toimintaa, jossa tavoitteena on välittää tietty viesti ja saada ihmiset toimimaan viestin mukaisesti. (Vallo & Häyrinen 2014, 19.) Järjestämäämme leiripäivää varten teimme painettavat mainokset, jotka laitettiin näkyville Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan toimitiloihin. Lisäksi hyödynsimme mainonnassamme Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan Internet-sivuja sekä sosiaalista mediaa Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan Facebook-sivujen kautta. Mainostimme leiripäivää myös Kirkkonummen sanomat – lehdessä.

Onnistuneen tapahtuman voi tuntea: tunnelma tapahtumassa on hyvä ja siihen osallistujat ovat tyytyväisiä. Ennen tapahtuman järjestämistä järjestäjien on kuitenkin vastattava itselleen kysymyksiin miksi, mitä ja kenelle? Ellei järjestäjä pysty vastaamaan näihin kysymyksiin, on turha lähteä edes toteuttamaan koko tapahtumaa. Näiden kolmen kysymyksen vastauksista syntyy itse tapahtuman idea, joka on kuin lanka, jonka ympärille tapahtuma tehdään. Tapahtuman tavoitteen täytyy olla koko ajan kirkkaana mielessä tapahtuman järjestäjille. (Vallo & Häyrinen 2014, 103–105.)

6 TAVOITTEET

Tavoitteenamme oli leiripäivässä tukea ja vahvistaa leiripäivään osallistuvien kummien ja kummilasten suhdetta keskenään. Tähän pyrimme suunnittelemalla leiripäivään sopivaa ohjelmaa ja tarjoamalla heille mahdollisuuden viettää aikaa keskenään ja tutustua toisiinsa.

Tavoitteenamme oli kehittää toimiva leiripäivämalli kummeille ja kummilapsille Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan varhaisnuorisotyön käyttöön. Tavoitteenamme oli myös, että leiripäivämallista tulisi sellainen, että varhaisnuorisotyöntekijät voisivat hyödyntää sitä myöhemminkin ja ottaa sen mahdollisesti käyttöönsä vakituiseksi toimintamuodoksi.

Mielestämme nämä tavoitteet olivat tärkeitä, sillä pyrimme luomaan leiripäivästä sellaisen kokonaisuuden että se hyödyttäisi sekä työntekijöitä että siihen osallistuvia kummeja ja kummilapsia. Koimme, että tavoitteemme olivat saavutettavissa. Tärkeää oli, että pidimme ne koko ajan mielessä työtä tehdessämme, jotta onnistuimme parhaalla mahdollisella tavalla.

7 TEORIA KÄYTÄNNÖKSI

Lapsen turvallisen kehityksen kannalta on hyvä, että hänellä olisi vähintään yksi aikuinen ihminen johon hän voi luottaa. Aikuinen ihminen, joka on turvallinen ja pysyvä osa lapsen elämää. Tällainen aikuinen voi hyvin olla lapsen oma kummi. Leiripäivää järjestäessämme pidimme tämän ajatuksen kirkkaana mielessä, sillä juuri tämän teoriapohjan tukemana lähdimme toteuttamaan koko opinnäytetyömme aihetta. Leiripäivämme tarkoituksena oli vahvistaa ja tukea kummien ja kummilasten yhteistä suhdetta.

Kummin tehtävä saattaa kuulostaa teoriamme pohjalta hienolta ja juhlalliselta, mutta se on aivan tavallista rinnalla kulkemista ja kummilapsen tukemista seurakunnan yhteyteen. Tämän teorian pohjalta lähdimme tarjoamaan leiripäiväämme kummeille ja kummilapsille. Halusimme, että kummit ja kummilapset saavat yhteisen hyvän kokemuksen seurakunnan toiminnasta.

Kummilapsen kasvaessa kuuntelun ja läsnäolon merkitys korostuu. Kummin tulisi olla turvallinen aikuinen, johon kummilapsi voi joka tilanteessa luottaa. Tämän pohjalta loimme leiripäiväämme rastiradan, jossa kummit ja kummilapset pääsivät tutustumaan toisiinsa ja luomaan turvaa antavaa kummisuhdetta. Rastiradalla oli paljon erilaisia tehtäviä, jotka tutustuttivat kummia ja kummilasta toisiinsa ja antoivat heille pohtimisen aihetta. Lisäksi radallamme oli myös toiminnallisia tehtäviä, joiden kautta kummit ja kummilapset saivat rakentaa luottamusta toisiinsa. Näin halusimme vahvistaa teoriapohjastamme noussutta käsitystä, että kummina oleminen ei ole passiivisena tukihenkilönä olemista vaan se on valtava mahdollisuus lapsen ja nuoren aktiiviseen auttamiseen ja rohkaisemiseen elämässä eteenpäin.

Vaikka kummi on vanhempien valitsema ”tukihenkilö” lapselle, on kummin ja kummilapsen suhde erityinen. Tätä suhdetta jokainen kummi voi kehittää ja luoda kummilapsensa kanssa. Kummin tärkein piirre on kiinnostus kummilapseen ja hänen elämäänsä. Etenkin alle kouluikäisenä ja kouluikäisenäkin suhde lepää hyvin paljon kummin varassa, mutta muuttuu

luonnollisesti ajan myötä kuten vanhempien suhde lapseensa. Saimme leiripäivästä palautteen, että kummisuhde kummilapseen on ajan myötä muuttunut. Se tukee tätä teoriapohjamme kohtaa täysin. Kummit olivat sitä mieltä, että yhteinen aika kummilapsen kanssa on vähentynyt kummilapsen kasvaessa, mutta nyt heillä oli leiripäivässä jälleen mahdollisuus viettää aikaa keskenään.

Lapsi hakee usein vertaissuhteita, jolla tarkoitetaan henkilöitä, jotka ovat lapsen kanssa samalla tasolla sosiaalisessa, emotionaalisessa tai tiedollisessa kehityksessä. Tällaisten vertaissuhteiden luominen onnistuu erinomaisen hyvin leiriolosuhteissa. Sami Ritokosken tutkimuksen mukaan leirit kokemuksena mahdollistavat myös suuremman joukon yhteyttä ja lasten mahdollisuutta tutustua uusiin ystäviin. Tähän teoriaan nojaten valitsimme leiripäivän järjestämisen kummien ja kummilasten yhteisen ajanvieton tavaksi.

Kristillisen kasvatuksen kuusi ulottuvuutta ovat rituaalinen, opillinen, huolenpidollinen, eettis-moraalinen, kokemuksellinen ja pedagoginen. Leiripäivässämme kristillisen kasvatuksen ulottuvuudet näkyivät parhaiten yhdessä viettämässämme loppuhartaudessa. Kristillisen kasvatuksen ulottuvuuksista huolenpidollisuus tuli selvimmin esille muussa toiminnassa pyrkiessämme saamaan kummit osoittamaan huolenpitoa ja välittämistä kummilapsilleen. Kristillisen kasvatuksen ulottuvuudet jäivät leiripäivässämme hieman varjoon, sillä emme suunnitelleet leiripäivän ohjelmaa uskontolähtöisesti.

8 LEIRIPÄIVÄN TOTEUTUS

8.1 Ennen leiripäivää

Leiripäivämme mainonta aloitettiin hyvissä ajoin jo alkukeväällä 2015. Valitettavasti päiväämme ilmoittautui vain kolme kummiä ja yksi kummilapsi jokaista kummiä kohden. Ilmoittautuneet kummilapset olivat iältään viides- ja kuudesluokkalaisia. Kaikki osallistujat olivat tyttöjä ja naisia.

Totesimme, että mainonnan olisi pitänyt olla vielä tehokkaampaa. Olimme mainostaneet Kirkkonummen seurakunnan lehdessä, nettisivulla ja seurakuntakeskuksella. Ilmoittautuneiden määrään vaikutti varmasti myös se, että leiripäivämme oli heille täysin uusi konsepti, eikä siitä täten ollut enempää tietoa. Vähäisestä osallistujamäärästä huolimatta päätimme yhdessä Kirkkonummen seurakunnan työntekijöiden kanssa, että leiripäivämme pidettäisiin.

8.2 Leiripäivän toiminta

Leiripäivämme vietettiin Räfsön saaren leirikeskuksessa. Saaren maasto ja päivän hyvä sää sallivat meidän toteuttaa päivän ohjelman ulkona niiltä osin kuin olimme sen suunnitelleet. Koska meillä oli yhteislähtö lautalla, emmekä me kumpikaan olleet aikaisemmin päässeet käymään Räfsössä, jouduimme heti aluksi valmistelemaan rastiratamme. Leiripäivän osallistujat kiersivät katsomassa saarta sillä aikaa, kun me veimme rastit paikoilleen. Jos leiripaikkanamme olisi ollut sellainen paikka, mihin olisi helpommin päässyt etukäteen, olisimme valmistelleet rastiradan ennen päivän alkua ja käyttäneet aluksi enemmän aikaa tutustumiseen.

Rastiratamme toimi niin, että kummit ja kummilapset lähtivät kahdestaan kiertämään rasteja. Rasteina oli sekä keskustelevia että toiminnallisia rasteja, joiden tavoitteena oli tutustuttaa kummeja ja kummilapsia toisiinsa ja saada aikaan keskustelua heidän välillään. Rastit löytyvät liiteosiosta. Rastit on

numeroitu, mutta niitä ei tarvinnut kiertää järjestyksessä. Emme pyytäneet rasteista erikseen kirjallista palautetta, mutta suullisen palautteen mukaan rastit olivat toimivia ja olivat saaneet keskustelun käyntiin. Koska osallistujia leiripäivään oli niin vähän, pystyivät he kiertämään rastit ilman tiukempaa aikataulua ja valitsemassaan järjestyksessä. Jos osallistujia olisi ollut enemmän, olisimme pistäneet rastilla oloon aikarajan, ja lähettäneet parit kiertämään rasteja määrättyssä järjestyksessä.

Rastiradan ja lounaan jälkeen pyysimme kummeja ja kummilapsia kirjoittamaan toisilleen kirjeet. Teimme kirjeisiin valmiit pohjat, jotka löytyvät liiteosiosta. Jokainen kirjoitti kirjeensä yksin ja hiljaisuudessa. Kirjeen sai antaa heti, mutta ohjeistimme lukemaan sen vasta kotona. Kirjeiden kirjoitusten aikana olimme itse valmistelemassa seuraavaa toimintaa. Kirjeidea sai hyvää palautetta, varsinkin kummeilta. Taaskin, jos ryhmä olisi ollut isompi, olisimme voineet keksiä jotain pientä toimintaa niille, jotka olisivat olleet nopeimmin valmiina.

Kirjeiden kirjoituksen jälkeen oli vuorossa leijan askarteleminen oman kummin kanssa. Valitsimme leijan askartelun siksi, koska se vaati kahden henkilön yhteistyötä. Näin kummit ja kummilapset saivat yhteistä puuhastelua. Pienen ryhmämme ansiosta kaikki pystyivät tekemään leijoja samaan aikaan, isomman ryhmän kanssa olisi voinut jakaa ryhmää kahteen osaan ja keksiä muuta toimintaa toisen ryhmän kanssa. Leijojen askartelu sai paljon hyvää palautetta ja se näytti innostavan sekä kummeja että kummilapsia.

Leijojen askartelun jälkeen oli päiväkahvi, jonka jälkeen ohjelma oli rentoa yhdessä oloa. Lennätimme leijoja, ja saarella oli mahdollisuus soutaa kanooteilla. Halusimme antaa kummeille ja kummilapsille yhteisen päivän ilman kiirettä, joten pelkkä yhdessä oleskelu oli mukava ratkaisu. Vielä ennen päivällistä meillä oli yhteinen hartaushetki Räfsön kotakirkossa. Koska meillä ei ollut mitään tietoa kummien seurakuntayhteydestä, päätimme pitää hartauden lyhyenä ja kaikille sopivana. Aloittaessamme yksi kummeista tahtoi säestää valitsemamme virren.

8.3 Keskustelua ja palautteen kerääminen

Puhuimme leiripäivänä kummien kanssa ruokapöytäkeskusteluissa kummina olemisesta ja kummiudesta. Kiinnitimme huomiota myös siihen, miten kummit voisivat olla tukemassa kummilastensa puberteetti-ikää. Kummit olivat sitä mieltä, että lähestyvä puberteetti tulee muuttamaan kummin ja kummilapsen suhdetta, koska kummilasten elämään tulee paljon uusia asioita, esimerkiksi mahdollisia seurustelukokemuksia, ja kavereiden merkitys edelleen korostuu. Tämän huomasimme myös teorian osalta, sillä kavereiden merkitys on varhaisnuorelle ja nuorelle erittäin suuri.

Päivällisen jälkeen ennen lähtöä pyysimme vielä kirjallista palautetta kaikilta osallistujilta. Meillä oli valmiit palautepohjat, jotta välttyisimme tyhjiltä papereilta. Palaute oli todella hyvää. Kummeista kaksi totesi palautteessaan päivän varmasti lähentäneen heidän välejäan kummilapseensa. Saimme kiitosta rennosta aikataulusta ja mukavasta tekemisestä. Kaikki kummit olivat kuulleet päivästä kummilapseltaan, joiden vanhemmat olivat huomanneet mainoksen lehdessä. Kysyimme palautteessa, mitä päivästä puuttui. Kummilapset olisivat tahtoneet leirin kestävän yön yli. Yön yli kestävä leiri olisi antanut meille mahdollisuuden tarjota enemmän ohjelmaa ja jopa toteuttaa vertaistuellisia työpajoja erikseen kummeille ja kummilapsille.

Koimme päivän olleen onnistunut vähäisestä osallistujamäärästä huolimatta. Saimme vielä suullista palautetta mukana olleelta Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan varhaisnuorisotyöntekijältä. Suurin korjaus olisi ollut ohjeistuksienannon selkeyttämiseen jakamalla vastuuta enemmän keskenämme. Olimme itsekin päivän aikana huomanneet tämän ja pyrimme tulevaisuudessa kiinnittämään asiaan enemmän huomiota.

Totesimme myös yhteen ääneen loppupalaverissa Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan varhaisnuorisotyöntekijän kanssa, että mainostusta olisi pitänyt lisätä. Keväällä 2015 mainostimme leiripäiväämme hyvin ja tiiviisti lehdissä sekä seurakunnan Internet-sivuilla. Syksyllä mainostus kuitenkin jäi vähän

puolitiiehen ja esimerkiksi sosiaalisen median kanssa olisi pitänyt toimia aktiivisemmin. (Namuhuya 2015.)

9 HANKKEEN TOTEUTUS, ARVIOINTI JA MAHDOLLISET RISKIT

9.1 Toteutus

Toteutimme hankkeemme yhtenä leiripäivänä. Pohdimme ensin kokonaista leiriviikonloppua, mutta totesimme yhdessä yhteistyötahomme kanssa, että yksi päivä on paras toteutustapa. Leiripäivän suunnittelimme itse ottaen kuitenkin huomioon yhteistyötaholta tulevat toiveet ja ajatukset.

Leiripäivän suunnittelussa käytimme hyödyksi omia kokemuksiamme varhaisnuorten leireiltä. Hyödynsimme myös yhteistyötahomme ammatillisuutta ja kokemusta. Käytimme suunnittelussa apuna myös lähdekirjallisuutta, joiden avulla pyrimme suunnittelemaan päivästä sellaisen, että kummien ja kummilasten välistä suhdetta toisiinsa saataisiin tuettua ja mahdollisesti parannettua. Mielestämme oli tärkeää suunnitella toimintaa sekä kummeille ja kummilapsille yhdessä että erikseen.

Olimme jo tutustuneet teoriaan ja kirjoittaneet siitä, ennen kuin lähdimme tarkemmin suunnittelemaan leiripäivän ohjelmaa. Kun leiripäivästä oli saatu jonkinlainen kuva, pystyimme aloittamaan mainostuksen ja käyttämään siinä hyödyksi jo suunniteltua ohjelmaa. Kun leiripäivä oli pidetty, arvioimme sen toteutusta sekä Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan työntekijän kanssa että keskenämme. Kävimme myös läpi saamamme kirjallisen palautteen. Tämän pohjalta voimme kirjoittaa pohdinnan ja mahdollisesti täydentää teoriaosuuttamme.

9.2 Arviointi

Hankkeen arviointi tapahtui sekä omien että Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan varhaisnuorisotyöntekijän huomioiden pohjalta. Keräsimme myös leiripäivään osallistuvilta kummeilta ja kummilapsilta nimettömästi kirjallista palautetta päivän lopussa. Palautteen keräämisestä ilmoitamme jo leirikirjeessä. Lomakkeen pohjalta mietimme, mitä olisi voinut tehdä toisin, mikä onnistui, ja

oliko kyseinen päivä osoittautunut tarpeelliseksi, jotta sitä kehitettäisiin ja voitaisiin käyttää jatkossakin. Arvioinnin avuksi haastattelimme myös yhteistyötahoamme siitä, miten me heidän mielestään onnistuimme ja oliko leiripäivämme konsepti sellainen, että sitä voidaan käyttää myös tulevaisuudessa.

9.3 Riskit

Mahdollinen riski oli se, että leiripäivä järjestettiin sunnuntaina, jolloin välttämättä osallistuminen leiripäivään ei ollut niin suurta kuin olisimme toivoneet. Tämä johtui siitä, että Räfsön leirisaaren aikatauluissa ei ollut enää yhtään vapaata lauantapäivää ja juuri tuo 13.9.2015 sunnuntai oli ainoa mahdollinen päivä, jolloin Räfsön kalenterissa oli tilaa. Myös se, että leiripäivä oli Kirkkonummella ensimmäinen laatuaan, mahdollisesti vähensi leirin osallistujamäärää. Tämän riskin kuitenkin minimoimme hyvällä mainostuksella, jonka aloitimme jo toukokuussa ennen kuin koulut päättyivät. Näin kummilapset pystyivät keskustelemaan kummien kanssa kesälomalla tulevaan leiripäivään osallistumisesta ja kummeillakin oli paremmat mahdollisuudet järjestää matka Kirkkonummelle ja leiripäiväämme.

10 AIKATAULU JA RESURSSIT

Esittelimme opinnäytetyömme ideapaperin 9.9.2014 ja saimme sen tuolloin hyväksytyä. Sen jälkeen teimme opinnäytetyösuunnitelman ja saimme sen esitettyä ja hyväksytyä 25.2.2015. Keväällä 2015 teimme myös leiripäiväämme koskien mainoksen ja suunnittelimme hyvin alustavasti ohjelmaa. Työn osan esittelimme 10.9.2015 ja saimme sen hyväksytyä. Työ jätettiin esitarkastukseen 23.10. ja sen lopullinen jättö on 23.11.2015. Julkistamisseminaariin osallistuimme 4.11. Valmiin työn jättämisen jälkeen suoritamme kypsyysnäytteen ja valmistumme.

Varasimme yhdessä Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan varhaistyöntekijöiden kanssa Räfsön leirisaaren, jossa leiripäivämme pidetään. Muutenkin yhteistyömme on ollut tiivistä ja olemme suunnitelleet esimerkiksi leiripäivän ohjelmaa yhdessä. Leiripäivä toteutui 13.9.2015 ja siihen mennessä meillä oli jo hyvin pitkälti valmiina opinnäytetyömme teoria-osuus sekä leiripäivän käytännön järjestelyt valmisteltuna.

Leiripäivään osallistui Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan varhaisnuorisotyöntekijä Heidi Namuhuya. Hän myös auttoi meitä paljon käytännön järjestelyissä ja otti esimerkiksi ilmoittautumiset leiripäivään vastaan. Saimme Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan varhaisnuorisotyöntekijöiltä myös apua mainonnassa jo kevään 2015 aikana.

Leiripäiväämme osallistuvat kummit ja kummilapset maksoivat itse osallistumisensa päivään. Aikuisilta hinta oli 20€ ja lapselta 10€. Hinnan sovimme yhdessä Kirkkonummen varhaisnuorisotyöntekijöiden kanssa ja se sisälsi lauttakuljetuksen ja ruokailut.

11 RAPORTOINTI JA JULKISTAMINEN

Työmme raportoitiin opinnäytetyössä ja opinnäytetyö-seminaareissa. Raportointi tapahtui lukemamme lähdemateriaalin, leiripäivän, saamamme palautteen ja omien pohdintojemme pohjalta.

Valmiin työn julkistimme seminaarissa 4.11.2015, jolloin työmme hyväksyttiin. Viimeisen tarkastuksen ja lopullisen jätön jälkeen työstämme tulee kopio Theseus-arkistoon. Lähetämme myös työn sähköisesti Kirkkonummen suomalaiselle seurakunnalle.

12 POHDINTA

Tavoitteinamme oli lähentää leiripäiväämme osallistuvien kummien ja kummilasten keskeisiä suhteita ja tukea kummina toimimista seurakunnan toimesta. Mielestämme onnistuimme näissä tavoitteissa hyvin. Saamamme palautteen perusteella päivä oli onnistunut ja kummit kokivat saaneensa viettää arvokasta aikaa kummilastensa kanssa. He kokivat lähentyneensä jo yhden päivän aikana. Toivomme, että Kirkkonummen suomalainen seurakunta jatkaa tätä toimintaa ja kummi-kummilapsi-suhteiden tukemista. Yhden päivän kokemuksella emme valitettavasti itse saaneet suurta kokemusta kummiuden tukemisesta.

Olimme aluksi suunnitelleet, että olisimme toteuttaneet leiripäivän useammassa seurakunnassa, mutta jouduimme nopeasti luopumaan tästä toiveesta. Olimme ensin myös suunnitelleet koko viikonlopun mittaista leiriä, joka olisi antanut enemmän mahdollisuuksia toiminnan suunnitteluun. Totesimme kuitenkin yhteistyötahomme kanssa, että yksi päivä olisi ainakin näin aluksi parempi.

Työn tärkeimpänä tuloksena pidämme sitä, että tälle työlle oli sekä meidän mielestämme että työyhteisötahon kokemuksen mukaan tarvetta. Lisäksi ihmiset jotka osallistuivat päiväämme, totesivat sen olleen hyödyllinen, vaikka eivät olleet aikaisemmin ajatelleet tällaista seurakunnan työmuotoa.

Työtä tehdessämme emme löytäneet muita vastaavia töitä kuin muutaman. Lähimpänä omaa työtämme löysimme yhden kummien ja kummilasten yhteisen leiripäivän, mutta siinäkin kummilapset olivat 8-vuotiaita, joten meidän työmme näkökulma verrattuna tähän opinnäytetyöhön oli hyvin erilainen.

Leiripäivässä käytimme menetelminä erilaisia toiminnallisia tehtäviä, joita kummit ja kummilapset saivat yhdessä tehdä. Koemme, että nämä kehittelemämme toiminnat olivat onnistuneita ja tukivat kummin ja kummilapsen yhteistä suhdetta. Lisäksi saimme toiminnasta leiripäivään osallistuneilta hyvää palautetta.

Jatkotutkimuksena ehdotamme, että kehitettäisiin leiripäiviä myös eri ikäryhmiin kuuluville kummilapsille. Saimme jo ennen leiripäivän toteutumista kyselyä siitä, voivatko 4- ja 7-vuotiaat saada vastaavanlaisen kummipäivän, kun eivät ikänsä puolesta voineet osallistua tähän päivään. Jatkossa vastaavanlaisia leiripäiviä voisi siis olla sekä nuoremmille että vanhemmille kummilapsille. Lisäksi voisi tehdä tutkimuksen siitä, missä seurakunnissa ja miten kummitoimintaa toteutetaan. Pohdimme myös, olisiko leiripäivän siirtäminen sunnuntaista lauantaille tai leirin pidentäminen yön yli tuonut lisää osallistujia. Yhden tai kahden yön mittainen leiri olisi antanut aikaa toteuttaa ohjelmaa myös niin sanotuissa vertaistukiryhmissä. Tällöin ohjelmassa olisi voinut olla myös toimintaa erikseen kummeille ja kummilapsille.

Kehittämishankkeestamme voisi tehdä myös niin sanotusti yleispätevän paketin, jota muutkin seurakunnat voisivat omassa työssään hyödyntää. Opinnäytetyömme on herättänyt jo kyselyä muutamassa seurakunnassa ja siitä on oltu kiinnostuneita. Esimerkiksi Maskun seurakunnassa aiotaan hyödyntää kehittämäämme leiripäivää kummikirkon yhteydessä järjestettävänä kummipäivänä.

Saimme opinnäytetyöprosessin aikana hyvän kuvan siitä, miten tällainen leiripäivä järjestetään ja miten paljon siihen kuuluu erilaisia etukäteisvalmisteluja. Opimme hyödyntämään teoriapohjaa käytännön leiripäivän suunnittelussa ja totesimme sen olevan hyödyllistä. Huomasimme, että oli tärkeää tehdä teoriapohja ennen leiripäivän suunnittelun aloittamista.

Opinnäytetyöprosessista olemme oppineet itsehillintää ja kärsivällisyyttä. Olemme tehneet työtämme parityönä ja jakaneet molemmille omat vastualueet työssä. Tällainen työskentelytapa sopi meille, varsinkin kun jouduimme tekemään työmme loppuvaiheen pitkien välimatkojen vuoksi eri paikkakunnilla. Työmme sujui hyvässä yhteishengessä ja saimme työmme ajoissa valmiiksi. Mielestämme olemme onnistuneet täyttämään opinnäytetyöllemme asetetut tavoitteet ja olemme työhömme erittäin tyytyväisiä.

LÄHTEET

- Aho, Jonna & Silvast, Meiju 2009. Aistien avulla ihmetellen: Menetelmällinen hartauskirja varhaisnuorisotyöhön. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Pieksämäen toimipaikka. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
http://kirjastot.diak.fi/files/diak_lib/Pieksamaki2009/AhoSilvast.pdf
- Cacciatore, Raisa 2010. Lapsi ja Perhe. Teoksessa Jokela, Eero & Pruuki, Heli (toim.) Jo iso, vielä pieni – kouluikäisen lapsen maailma. Jyväskylä; Gummerus Kirjapaino Oy, 7–30.
- Dunderfelt, Tony 2011. Elämänkaaripsykologia. Helsinki; WSOYpro Oy.
- Hakola, Marika & Koivunen, Tommi 2013. Polku 316 – uusi Jumalaa rakastava sukupolvi. Saarijärvi: Saarijärven Offset Oy.
- Halme, Lasse 2010. Uskonto ja yksilö. Teoksessa Martin Ubani, Arto Kallioniemi & Juha Luodeslampi (toim.) Kokonaisvaltainen kasvatus, lapsi ja uskonto. Helsinki: Lasten Keskus Oy.
- Hytönen, Juha 1996. Kasvavan vierellä kasteesta kasvuun. Teoksessa Erja Saarinen (toim.) Ajan merkit – käsikirja lapsi- ja nuorisotyön teologeille. Äänekoski: Keski-Suomen Painotuote Oy.
- Ketola, Tapani 2002. Leirituuli. Hämeenlinna: Karisto Oy.
- Kinnunen, Saara 1996. Luottamustehtävä – koti lapsen hengellisen kasvun tukijana. Helsinki: Karas-sana.
- Kinnunen, Saara 2011. Lapsen usko – miten tukea lapsen hengellistä kasvua? Helsinki: Uusi tie.
- Kirkkojärjestys 1993/1055, 8.11.1991. Viitattu 15.2.2015.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931055>
- Kirkko ja kaupunki 2009. Kummilla on ikivanha tehtävä. Viitattu 17.2.2015.
<http://www.kirkkojakaupunki.fi/arkisto/paakirjoitus-ja-kolumnit/11410>
- Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisryhmä & Kirkon kasvatus ja nuorisotyö 2008. Lapsi on osallinen: Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisen asiakirja. Viitattu 17.2.2015. http://www.evl-slk.fi/files/346/Varhaiskasvkehittamisen_asiakirja.pdf

- Kokkonen, Sari & Kokkonen, Jarmo 2008. Kasvattajan ammatti-identiteetti ja persoonallinen kasvu. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten keskus/ LK kirjat, 235–254.
- Kokkonen, Jarmo 2008. Uskonnollisuus ja hengellisyys lapsen maailmassa. Teoksessa Tiina Kangasmaa, Heljä Petäjä & Päivi Vuorelma (toim.) Lapsenkaltainen – uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Lasten keskus, 74–81.
- Lempiäinen, Pentti 2004. Kummin kirja – kummi, lapsen aikuinen ystävä. Helsinki: Kirjapaja Oy.
- Muhonen, Mervi & Tirri, Kirsi 2008. Mitä on kristillinen kasvatus? Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten keskus/ LK kirjat, 63–82.
- Namuhuya, Heidi 2015. Nuorisotyönohjaaja, Kirkkonummen suomalainen seurakunta. Kirkkonummi. Henkilökohtainen tiedonanto 18.11.
- Nurmi, Jan-Erik; Ahonen, Timo; Lyytinen, Heikki; Lyytinen, Paula; Pulkkinen, Lea & Ruoppila, Isto 2014. Ihmisen psykologinen kehitys. Juva: PS-kustannus.
- Riekkinen, Wille 2008. Kristillisen kasvatuksen lähtökohdista. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten keskus/ LK kirjat, 83–93.
- Ritokoski, Sami 2010. Lapsi ja kaverit. Teoksessa Eero Jokela & Heli Pruuki (toim.) Jo iso, vielä pieni – kouluikäisen lapsen maailma. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 59–78.
- Ritokoski, Sami 2010. Työ jolla on tulevaisuus – seurakunnallisen varhaisnuorisotyön ydin ja haasteet työntekijöiden kuvaamina. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Saarinen, Seija 2002. Uskontokasvatuksen arkea ja juhlaa. Teoksessa Seija Saarinen (toim.) Kaikille tilaa riittää - päivähoiton uskontokasvatus. Helsinki: Lasten Keskus, 10–16.
- Sihvola, Seija & Kukkamaa, Tiina 2003. Lapsen saatavilla – kirja kummeille ja kummeiksi haluaville. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Silfverhuth, Olli-Pekka 2012. Kummin kirja. Helsinki: Kustannus-Osakeyhtiö Kotimaa/Kirjapaja.

Vallo, Helena & Häyrinen, Eija 2014. Tapahtuma on tilaisuus – tapahtumamarkkinointi ja tapahtuman järjestäminen. Tallinna: Tallinna Raamatutrükikoda.

LIITTEET

Liite 1: Leiripäivän mainos

Tiedote 25.3.2015

TERVETULOA LEIREILEMÄÄN KUMMIT JA KUMMILAPSET!

Kirkkonummen suomalainen seurakunta järjestää ensimmäistä kertaa historiassaan yhteisen leiripäivän kummeille ja kummilapsille. Leiripäivään voivat osallistua kaikki 11–14-vuotiaat kummilapset ja heidän kumminsä. Leiripäivä toteutuu 13.9.2015 Räfsön leirisaarella.

Leiripäivän hinta on kummeilta 20€ ja kummilapsilta 10€.

MUKAVAA YHDESSÄOLOA!

Luvassa on hauskaa tekemistä yhdessä muiden kummien ja kummilasten kanssa, oman kummiuden pohtimista, mahdollisuus viettää aikaa oman kummin/kummilapsen kanssa sekä tietenkin leiritunnelmaa ja Räfsön maittavaa ruokaa!

Leiripäivä järjestetään yhdessä Diakonia-ammattikorkeakoulun kanssa ja se on kahden opiskelijan yhteinen opinnäytetyö. Tämän vuoksi leiripäivään kannattaa suhtautua avoimella asenteella sekä valmistautua antamaan palautetta leiripäivästä.

HUOMIOITHAN!

Leiripäivän 13.9.2015 aamuna lähdemme klo 10 Kirkkonummen seurakuntatalon edestä yhdessä bussilla ja palaamme samaan paikkaan n. klo 18.

Jotta mahdollisimman moni voi osallistua, pyydämme että leiripäivään osallistuu vain yksi kummi yhdessä kummilapsensa kanssa.

Leiripäivään ilmoittaudutaan seurakunnan nuorisotyöntekijöille Katri Rantaselle numeroon 050 342 3197 tai Heidi Namuhuyalle numeroon 0400 822 385.

Ilmoittautumisesta annetaan tarkempaa lisätietoa myöhemmin.

Muistathan ilmoittautuessasi kertoa mahdolliset ruoka-aineallergiat sekä muut leiripäivän toteutumiseen liittyvät huomioitavat seikat!

LISÄTIETOA

Katri Rantanen, puh. 050 342 3197, katri.rantanen@evl.fi

Heidi Namuhuya, puh. 0400 822 385, heidi.namuhuya@evl.fi

Kaisa Suikki, kaisa.suikki@student.diak.fi

Siiri Nieminen, siiri.nieminen@student.diak.fi

Liite 2: Leiripäivän ohjelmarunko

LEIRIPÄIVÄN OHJELMA

13.9. Räfsön leirikeskus, Kirkkonummi

- 10.00 lähtö Kirkkonummen seurakuntatalon pihalta
- n. 10.50 saapuminen Räfsöhön, esittely
- 11.00 tutustuminen, rastit
- 12.00 lounas
- 13.00 kummikirjeiden kirjoitus
- 13.30 leija-askartelu
- 14.30 päiväkahvi
- 15.00 uimaranta / kanootit
- 16.30 hartaushetki kotakirkossa
- 17.00 päivällinen -> päivällisen lomassa palautelomakkeet
- 17.45 lähtö Räfsöstä
- n. 18.30 paluu Kirkkonummen seurakuntatalon pihalle

Liite 3: Rastiradan rastit

Rastit:

1. Millaisia olemme? Mitä samaa meissä on, missä eroamme?

Piirtäkää ja leikatkaa pahvista molempien käsi. Sen jälkeen kirjoittakaa jokaiseen sormeen yksi eroavaisuus joka teissä on. Kämmeneen voitte kirjoittaa asioita, jotka yhdistävät teitä.

Tarvikkeet: pahvia, sakset, kynät

2. Pohdinta: Mitä voisimme tehdä yhdessä?

3. Pohdinta: Millaisen kummi-/kummilapsisuhteen haluaisit? Miten voisimme saavuttaa sen?

4. Palapeli värityskuvasta

Rukoilen -palapeli KUVA

Tarvikkeet: värityskuva Rukoilen (kuvassa)

5. Värityskuvan värittäminen

Valitkaa värityskuva ja värittäkää se yhdessä.

Tarvikkeet: Värityskuvat, kynät

6. Kiitollisuus

Etsikää luonnosta sellainen asia/esine, mielestänne kuvaa kiitollisuutta. Molemmat saavat etsiä oman asian ja ottaa sen mukaan.

7. Pohdinta: Kertokaa toisillenne 5 asiaa, joissa hän on hyvä

8. Hämähäkin seitti

Menkää seitin läpi koskematta naruun. (Kuvassa esimerkki.)

Tarvikkeet: narua tai villalankaa, jotka kiedotaan seitiksi kahden puun ympärille.

9. Jalanjäljet hiekalla -tarina yhdessä luettuna

Jalanjäljet hiekalla

Uneksin eräänä yönä käveleväni meren rannalla.

Meri vaahtosi, tuuli humisi, ja jalanjälkeni painuivat hiekkaan.

Katsellessani taaksepäin erotin kuitenkin omien jälkieni vieressä toiset,

kevyet askeleet. Kuka mahtoi kulkea rinnallani?

Silloin kuulin äänen, joka sanoi:

– Lapseni, luvatessasi seurata minua pyysit minua kulkemaan kanssasi, ja sen olen tehnyt.

Katsoin uudelleen taakseni. Mieleeni tulivat kaikki hetket, jolloin olin tuntenut itseni yksinäiseksi ja onnettomaksi, hetket jolloin olisin tarvinnut ystävää, hetket jolloin en jaksanut eteenpäin.

Äkkiä huomasin, että hiekassa näkyivät vain yhdet, syvät jalanjäljet.

Huusin hätääntyneenä: - Sanoit kulkevasi kanssani, Herra, mutta missä olit silloin, kun tarvitsin sinua? Olet jättänyt minut aivan yksin!

Aallot lauloivat, tuuli hengähti hiljaa. Kuulin äänen sanovan lempeästi:

– Lapseni, silloin minä kannoin sinua.

Kirjassa Kerron sinulle tarinan – tarinoita rippikoulu- ja nuorisotyöhön. Heli Pruuki (toim.) LK-kirjat 2002.

Liite 4: Kummikirjeen pohja kummien täytettäväksi

Kirje kummilapselleni!

Haluaisin kertoa, että...

Haluaisin tehdä kanssasi...

Toivon sinulle...

Vapaa sana:

Toivoo:

Liite 5: Kummikirjeen pohja kummilasten täytettäväksi

Kirje kummilleni!

Kanssasi olisi mukavaa...

Haluaisin kertoa, että...

Toivon sinulle...

Vapaa sana:

Toivoo:

Liite 6: Palautelomake leiripäivästä

PALAUTE LEIRIPÄIVÄSTÄ 13.9. RÄFSÖSSÄ

Osallistuin leiripäivään koska...

Kuulin leiripäivästä...

Mielestäni leiripäivä Räfsössä oli...

Olisin vielä toivonut...

Minkälainen merkitys leiripäivällä oli kummi-/kummilapsisuhteeseesi?

Vapaa sana:

Kiitos, että osallistuit päivään ja olit mukana päivän touhuissa! 😊